

Novost

GLASILO NARODNEGA DELAVSTVA

Delovni čas

Obrtniško delavstvo zahteva osemurni delavnik iz kulturnih in socialno-zdravstvenih razlogov

Zakon o zaščiti delavcev prepoveduje, da bi bil delovni čas v industrijskih in rudarskih podjetjih daljši od osem ur dnevno ali 48 ur tedensko. Za trgovinska in obrtniška podjetja ter podjetja, ki imajo manj ko 15 delavcev, določa zakon, da mora biti delovni čas v okviru osem do deset ur dnevno. Za trgovinska in obrtniška podjetja predpiše minister za socialno politiko v sporazumu z ministrom za trgovino in industrijo s posebno uredbo, kakšen delovni čas velja za vsako kategorijo podjetij po naravi in težini posla. Zadnja tozadevna ministrska uredba je izšla leta 1929.

Zahteva trgovinskih in obrtniških delavcev in nameščencev je, da se ministrska uredba, ki določa dolžino delovnega časa, temeljito spremeni. Tudi v trgovinskih in obrtnih obratovalnicah bi moral kakor v industriji obveljati osemurni delavnik. Prav nobenega razloga ni, da se mora n. pr. danes v obrti delati po deset ur in tudi po dvanajst do petnajst ur na dan. Saj je delo obrt-

niškega delavca mnogokrat celo naporenejše kakor pa ono industrijskega delavca. Obrtniško delo je v tehničnem in organizacijskem delu tako napredovalo, da v prav ničemer ne zaostaja v pogledu intenzivnosti dela in izrabe delovne moči za delom industrijskega obratovalnice. Utemeljitev, da mora trgovsko osebje delati po deset ali celo več ur na dan zato, ker to zaradi kupujočega občinstva drugače ni mogoče, ne drži. Saj imamo tudi v naši državi v najjačjih trgovskih centrih uveden osemurni delovni čas in to brez škode za konsum in trgovino.

Zadnji čas se je razpaslo, da se v nekaterih obrtih oddaja delo na dom. S tem načinom zaposlitve delovne moči se hočejo izogniti socialnim dajatvam in s plačilom od kosa pritisniti na raztegnitev delovnega časa brez posebnega doplačila.

Skrajšanje delovnega časa je kulturna, socialna in predvsem tudi zdravstvena zahteva obrtniškega delavstva.

Konjunktura ^{vv}popušča

Padeč zaposlitve delavstva in zahteva, da se prepreči nadaljno redukcijo industrije

Zadnjih pet let se je gospodarski položaj v državi stalno zboljševal. Zaposlenost delavstva je naraščala in tudi mezde so se za nekatere kategorije delavstva znatno popravile. Draginja življenjskih potrebščin je popustila in že smo mislili, da se bližamo normalnim gospodarskim razmeram. Predvsem zunanje-politični dogodki so pa povzročili, da je zboljšanje gospodarskega položaja zastalo. Vsi znaki kažejo, da je gospodarske konjunktore konec in da se moramo pripraviti na čase, ki tudi za življenje delavstva ne bodo najugodnejši.

Po statistiki SUZOR-ja vidimo, da se je posebno v gozdno-žagarski industriji in pri gradnji visokih stavb zaposlitev delavstva znatno poslabšala. V primeri z lanskim letom je v gozdno-žagarski industriji zaposlenih 7562 delavcev manj, pri gradnji visokih stavb pa 1637 delavcev. Tudi splošni prirastek zavarovanega delavstva pri SUZOR-ju je letos manjši od lanskega leta.

V «Službenih novinah» je objavil finančni minister navodila za sestavo državnega proračuna in samoupravnih proračunov. Finančni minister ugotavlja, da je zaradi ne-

povoljnih vplivov političnih dogodkov v svetu pričela gospodarska konjunktura popuščati. Trgovinska bilanca je za prvo četrtletje letošnjega leta pasivna za 160 milijonov. Nazadovol je izvoz za 18%, uvoz se je pa zmanjšal za 2,8%. Dohodek na carinah se zmanjšuje in tudi dotok deviz je nižji. Prvikrat od leta 1935. so pokazali državni dohodki v marcu letošnjega leta občutno nazadovanje v primeri z marcem lanskega leta. Zato je posvetiti največjo pažnjo pri ocenjevanju naših finančnih možnosti v bodočem proračunskem letu.

Na vesti o popuščanju gospodarske konjunktore gledamo s tem večjo zaskrbljenostjo, ker so razmere v industriji v Sloveniji, ne glede na splošni gospodarski položaj, še posebno nepovoljne. Razine industrije ustavljajo svoje obrate in odpuščajo delavstvo. Druge industrije zopet zmanjšujejo obratovanje. Mišljenja smo, da bi se moralo pričeti z odločno akcijo, da bi industrije v Sloveniji sedaj, ko se obetajo težji časi, samo z vidika egoističnega gospodarstva ustavljale obratovanje in se celo selile v druge kraje. To svobodo bi jim lahko pustili v časih dobre kon-

Mednarodni urad dela

Vse države naj po enakih vidikih uvedejo najbolj pereča socialna vprašanja, kot delovni čas, zaposlitev in vse vrste delavskega zavarovanja

Letos poteka 20 let od ustanovitve za delavstvo in nameščenstvo in sploh za celotno svetovno socialno in gospodarsko politiko velevažne mednarodne ustanove, Mednarodnega urada dela. Ves kulturni svet v obširnih člankih razpravlja o nalogah in poslanstvu tega urada in o uspehih, ki jih je v mednarodni socialno-gospodarski politiki ta urad dosegel.

Ko so leta 1918. v jeseni milijonske armade položile orožje in je utihnila štiriletna krvava vojna, se je v dušah kulturnih narodov porajala samo ena misel: Nikdar več vojne, vse medsebojne spore je treba urediti brez prelivanja krvi, s pregovori in dogovori na osnovi pravičnosti in medsebojnega zaupanja in spoštovanja vsakega posameznega naroda in njegovih pravic. Državniki so morali spoznati, da dolgotrajna štiriletna vojna ni prinesla odrešitve, da je nasprotno vojna postavila na dnevni red nova vprašanja, katera bo treba rešiti, toda ne z novo vojno, temveč tako, kakor se to za kulturnega človeka spodobi. Državniki so pod pritiskom javnega mnenja vseh narodov morali pristopiti k solidni organizaciji svetovnega miru, t. j. k ustvaritvi onih osnovnih predpogojev, ki naj svetovni mir zajamčijo. Iz teh nagibov je bilo ustanovljeno v prvi vrsti Društvo narodov. To društvo naj združuje pri sebi vse narode brez razlike na jezik in na lego njih držav. Ta organizacija naj bo vrhovni čuvár svetovnega miru. Vsi narodi naj solidarno in s skupnimi dolžnostmi jamčijo za svetovni mir. Na svetu ni nobene tako sporne in tako težke stvari, da je ne bi bilo mogoče rešiti z dogovori in s pogodbami. Društvo narodov naj bi omogočilo svetovno razorožitev, da bi narodi mogli ogromna denarna sredstva namesto za morilno orožje porabiti za stvari, ki so narodom iz kulturnih in gospodarskih vidikov mnogo bolj potrebne. Žal, Društvo narodov tega svojega visokega poslanstva ni še moglo izpolniti, ker so svetovni politični dogodki bili močnejši od volje onih, ki so dali inicijativo za to pomembno mednarodno organizacijo.

Društvo narodov je bilo zamišljeno kot politična organizacija narodov vseh delov sveta, ki naj bi po političnih vidikih urejevala svet in se izogibala vseh pečin, ki bi mogle pomeniti novo vojno. Druga pomembna mednarodna ustanova, ki je prav tako namenjena ohranitvi svetovnega miru, pa je Mednarodni urad dela. Ta urad je sestavni del Društva narodov. Zato so v tem uradu zastopane vse države in narodi, ki so člani Društva narodov. Mednarodni urad dela ima nepolitične naloge; njegov namen je, da vodi po mednarodnih vidikih socialno politiko in s tem, da vpliva tudi na razvoj mednarodnega gospodarstva. Vsakdo ve, da mednarodne spore povzročajo samo gospodarska trenja, gospodarska hotenja in gospodarski interesi posameznih narodov in držav. Zato je potrebno, da avtoritativna mednarodna ustanova taka trenja preprečuje in ublažuje. Mednarodno gospodarsko življenje, ki naj se izogiba preostrih in morda nelojalnih konkurenca, je treba urejevati z mednarodno socialno politiko. Za ustvaritev mednarodne socialne politike in za vodstvo te politike je poklican Mednarodni urad dela. Težnja urada gre za tem, da vse države vseh delov sveta po enakih vidikih uredijo najbolj pereča socialna vprašanja, kakor so zlasti delovni čas, zavarovanje za slučaj bolezni, starosti in smrti, obrtna zastrupljenja, zaposlitev žen in otrok itd. Mednarodni urad dela je torej mednarodno zakonodavno telo, ki s svojimi sklepi vpliva na socialno zakonodajo vsake posamezne države. Čim večji je ugled tega urada, tem bolj posamezne države spoštujejo njegove sklepe in priporočila. Pri tem uradu se stekajo poročila o socialnih prilikah iz vseh držav. Ta urad poročila proučuje, sestavlja predloge in osnutke za mednarodne konvencije. Urad zasleduje delovanje posameznih držav na socialno-političnem polju in se zanima za to, da so mednarodne konvencije v posameznih državah tudi ratificirane. Na ta način se socialno-politična zakonodaja po svetu izenačuje, da posamezna država z omalovaževanjem socialnih potreb svojega prebivalstva ne ustvarja zase ugodnejših pogojev za gospodarski razvoj.

Jugoslavija je članica društva narodov in s tem Mednarodnega urada dela. Naša država je dolžna, da mednarodne socialne konvencije ratificira in tako uzakoni vse ono, kar je bilo na tem mednarodnem socialnem parlamentu sklenjeno. Jugoslavija svojih dolžnosti iz naslova mednarodnih socialno-političnih obveznosti ni vedno točno izpolnila. Nobenega dvoma pa ni, da je Mednarodni urad dela v svojem dvajsetletnem uveljavljanju mnogo pripomogel k modernizaciji jugoslovanske socialno-politične zakonodaje. Jugoslavija pa je z uvaževanjem volje Mednarodnega urada dela zunaj v svetu pridobila na svojem ugledu. Delavci in nameščenci so dolžni, da prizadevanja Mednarodnega urada dela proučujejo in se trudijo, da ta prizadevanja doma razpravljajo in jim skušajo dati praktično vsebino.

junktore, ne pa sedaj, ko bodo največji naporji potrebni, da prebrodimo v gospodarskem pogledu manj ugodna leta. Interes delovnih

množic mora biti brezpogojno nad interesi posameznih kapitalistov, ki so, mimogrede povedano, zaslužili pri nas velika premoženja.

